

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Milana Podhrázkého a soudců Michala Mazance a Petra Mikeše v právní věci žalobce: **P. N.**, proti žalovanému: **Krajský soud v Ostravě**, sídlem Havlíčkovo nábř. 34, Ostrava, o návrhu na přikázání věci vedené u Krajského soudu v Ostravě pod sp. zn. 25 A 167/2019 jinému krajskému soudu,

t a k t o :

- I. V řízení **se pokračuje**.
- II. Soudci specializovaného úseku správního soudnictví Krajského soudu v Ostravě **nejsou vyloučeni** z projednávání a rozhodování věci vedené u tohoto soudu pod sp. zn. 25 A 167/2019.
- III. Věc vedená u Krajského soudu v Ostravě pod sp. zn. 25 A 167/2019 **se nepřikazuje** jinému soudu.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Žalobce v řízení o žalobě vedeném u Krajského soudu v Ostravě (dále „krajský soud“) pod shora označenou sp. zn. mimo jiné upozornil na to, že v dané věci je dána shoda místně příslušného soudu a žalovaného subjektu. Žaloba se týká poskytnutí informací, které žalobce u krajského soudu žádal dle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím (dále jen „zákon o svobodném přístupu k informacím“). Informace se týkala toho, kolikrát žádal od 11. 4. 2017 o nahlédnutí do soudního spisu ve věci sp. zn. 81 T 1/2017. Se způsobem vyřízení žádosti nesouhlasil a rozhodl se „*podat žalobu a domáhat se rozhodnutí o porušení práva na informace poskytnutím lživých informací*“. Jelikož u krajského soudu žádosti vyřizoval Mgr. J. H., který je asistentem předsedy soudu, vzniká podle žalobce otázka, zda žalovaný může nestranně a objektivně projednat žalobu „*na sebe samého*“.

[2] Soudci specializovaného úseku správního soudnictví krajského soudu (Mgr. Jiří Gottwald, JUDr. Monika Javorová, JUDr. Miroslava Honusová, JUDr. Daniel Spratek, Ph.D., JUDr. Zora Šmolková, JUDr. Petr Hlušík, Ph.D., a JUDr. Martin Láníček) věc předložili Nejvyššímu správnímu soudu s vyjádřením k námitce podjatosti. Uvedli, že Mgr. J. H. působil současně jako asistent předsedy soudu a též jako asistent na úseku správního soudnictví. S ohledem na to, že s ním spolupracovali, a s ohledem na to, že žádosti o informace vyřizuje kancelář předsedy soudu, kterému vůči nim svédčí pravomoci dané zákonem o soudech a soudcích, mají za to, že jsou dány důvody pro jejich vyloučení z projednávání a rozhodování ve věci a je na místě věc přikázat k projednání a rozhodnutí jinému soudu.

[3] Stěžejní otázkou pro posouzení daného návrhu je především to, zda je nutné v případě, kdy soudci správního úseku krajského soudu mají přezkoumávat rozhodnutí (funkcionáře) jejich soudu, věc delegovat jinému správnímu soudu z důvodu tzv. systémové podjatosti postupem podle § 9 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“).

[4] Osmý senát Nejvyššího správního soudu již dříve předložil v jiné věci stejnou právní otázku k posouzení rozšířenému senátu, a proto řízení v nyní posuzované věci usnesením ze dne 16. 10. 2019, čj. Nad 162/2019-13, přerušil [§ 48 odst. 3 písm. d) s. ř. s.]. Rozšířený senát o dané otázce rozhodl usnesením ze dne 26. 3. 2020, čj. Nad 8/2019-65. Vydáním tohoto usnesení tudíž odpadla překážka bránící projednání nynější věci. Nejvyšší správní soud proto nejprve výrokem I. tohoto usnesení v souladu s § 48 odst. 6 s. ř. s. vyslovil, že se v řízení pokračuje.

[5] Pokud jde o řešení shora vymezené sporné otázky, která je významná i pro nyní projednávanou věc, rozšířený senát ve výše označeném usnesení dospěl k závěru, že „*ke vyslovení vyloučení všech soudců daného soudu nestačí, že žalovaným správním orgánem je předseda (případně místopředseda) krajského soudu, respektive ve věci rozhodoval jako správní orgán předseda soudu (...). Je třeba, aby ke této skutečnosti přistoupily další okolnosti, které odůvodňují pochybnosti o nepodjatosti všech soudců správního soudu, typicky na základě samotné povahy projednávané věci.*“ Rozšířený senát také nastínil, o jaké další okolnosti, které by odůvodnily pochybnosti o nepodjatosti soudců, se může typově jednat. Může jít například o skutečnost, že projednávaná věc bude mít objektivně významný dopad na soud jako celek (platební výměr na odvod za porušení rozpočtové kázně, zákonnost jmenování předsedy soudu, stavební povolení na přístavbu, která zlepší podmínky práce soudců apod.). Eventuálně může jít o situaci, která vyvolá nebezpečí subjektivního vztahu všech soudců k věci, kde z vnějšího pohledu hrozí reálné nebezpečí, že u rozhodujících soudců převáží loajalita k jejich soudu či funkcionáři a tím se „pokříví“ jejich nestrannost (např. případy, kdy soudní funkcionář nevystupoval ve správním řízení jako správní orgán, ale naopak jde o jeho osobní záležitost, typicky žádost o stavební povolení podaná soudním funkcionářem, soudní funkcionář byl účastníkem stavebního řízení jako tzv. „soused“, posléze podal proti rozhodnutí správního orgánu žalobu nebo v řízení o žalobě vystupuje jako osoba zúčastněná na řízení, přestupek soudního funkcionáře jako fyzické osoby apod.). V naprosté většině běžných věcí nelze žádné takovéto atypické okolnosti dovodit. Stejně takovéto okolnosti nebude možno dovodit ani v jiných obvyklých situacích, kde sice soud či jeho funkcionář v nějaké pozici v soudním řízení vystupuje (či vystupoval v řízení správním), jde ovšem o věc bez zásadního významu pro soud jako celek nebo pro jeho soudce a nejedná se ani o významnější osobní záležitost soudního funkcionáře.

[6] Rozšířený senát se zabýval rovněž vhodným procesním postupem při rozhodování o návrzích na delegaci nutnou ve smyslu § 9 odst. 1 s. ř. s., kterým nepředcházelo předložení návrhu předsedovi krajského soudu na vyloučení všech soudců daného soudu postupem podle § 8 odst. 3 s. ř. s. Dospěl k závěru, že „*v souvislosti s delegací nutnou se jeví jako vhodnější postup, kdy NSS k návrhu krajského soudu výrokem I. rozhodne o vyloučení/nevyloučení soudců místně příslušného soudu a výrokem II. o příkázání/nepříkázání věci k projednání jinému soudu.*“

[7] Citované závěry rozšířeného senátu je nutno aplikovat i v nyní projednávané věci. Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že nejsou dány důvody pro vyloučení soudců krajského soudu z projednání a rozhodnutí dané věci (výrok II.), a tím tedy ani k příkázání věci jinému soudu (výrok III.).

[8] Jak bylo již výše uvedeno, ve věci nyní projednávané krajským soudem žaloba brojí proti způsobu vyřízení žádosti podle zákona o svobodném přístupu k informacím. Důvodem pro podání návrhu na příkázání věci jinému krajského soudu byla pouze skutečnost, že věc vyřizovala

pokračování

kancelář předsedy soudu. Podle citovaných závěrů rozšířeného senátu však sama tato skutečnost nemůže být důvodem pro vyloučení soudců specializovaného úseku správního soudnictví z projednávání žaloby. Nejvyšší správní soud pro úplnost dodává, že z předloženého spisu nejsou zřejmé ani jiné okolnosti, které by odůvodnily pochybnosti o nepodjatosti soudců. Posouzení žalobcovy žádosti o informace není otázkou, která by objektivně mohla mít významný dopad na soud jako celek a nejedná se ani o osobní záležitost soudního funkcionáře (předsedy soudu), o kterých v citovaném usnesení hovoří rozšířený senát. Tím spíše pak nemůže být pro posouzení návrhu bez dalšího určující, že Mgr. H., který žádost vyřizoval, působil též v pozici asistenta soudce na správním úseku daného soudu. Asistent soudce vykonává úkony z pověření a na základě pokynu soudce, navíc je vždy jmenován určitému soudci a nikoliv celému úseku soudu. Z návrhu žalobce ani z vyjádření soudců krajského soudu nejsou ani v této souvislosti zřejmé jakékoliv okolnosti, které by svědčily pochybnosti o nepodjatosti soudců daného úseku krajského soudu.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 20. dubna 2020

Milan Podhrázký
předseda senátu